



Finansdepartementet  
Postboks 8008 Dep.  
0030 Oslo

14.04.2023

## Hørings svar – NOU 2022: 20 Et helhetlig skattesystem

Pensjonistforbundet og SAKO (LO-Stats Pensjonistutvalg, Telepensjonistenes Forbund, Fagforbundets sentrale pensjonistutvalg, Postens Pensjonistforbund, Politiets Pensjonistforbund og Jernbanepensjonistenes Forbund) viser til at Finansdepartementet 19. desember 2022 sendte NOU 2022: 20, *Et helhetlig skattesystem* på høring. Forslagene fra utvalget har i sum store negative økonomiske konsekvenser for pensjonister og trygdede.

### Innledning

Skatteutvalgets forslag innebærer en nedprioritering av pensjonistene for å gi skattelette til dem som er i arbeid. Det foreslås økt skatt for pensjonister, mens lønnstakere skal få redusert skatt. Inntektsforskjellene mellom dem som mottar uføretrygd og dem som er i arbeid vil øke ytterligere, da det foreslås et eget skattefradrag som kun gis til dem som er i arbeid. Forslaget innebærer dermed at uføretrygden skal skattlegges mer enn lønn. Skatteutvalgets forslag premierer unge, friske og raske, mens det skal koste deg mer når du blir gammel eller syk. Pensjonistforbundet mener forslagene til endringer av skattesystemet har en for teoretisk tilnærming der samfunnsøkonomisk effektivitet overskygger god fordelingspolitikk. Et konkret eksempel er når utvalget viser til at økt skatt på pensjon trolig vil gi et lavt effektivitetstap, siden pensjonister i liten grad kan endre tilpasning som følge av økt skatt. Med andre ord kan skatten økes for pensjonister, for de kan uansett ikke vri seg unna.

Pensjonistforbundet ønsker i utgangspunktet at det betales nok skatt til å sikre gode velferdstjenester og pensjoner. Både arbeidstakere og pensjonister må selvfølgelig bidra. Vi må ha et spleiselag der alle deltar etter evne. Vi ser imidlertid ikke at det er noen utfordring i dag at lønnstakere har for høy skatt. Tvert imot er det i hovedsak personer som lever av ulike trygdeytelser eller med lave pensjoner som har økonomiske vanskeligheter. Beregningene utvalget legger frem viser at en reduksjon av skatt på lønn kun vil gi en svak forventet økning av arbeidstilbudet. Så hvorfor skal man da gjøre det? Det er etter vårt syn en fullstendig gal prioritering å bruke 40 milliarder kroner på å gi lavere skatt til dem som er i arbeid. Utvalget foreslår blant annet å redusere trygdeavgiften på lønnsinntekt med 1 prosentpoeng. Det har en kostnad på 17,9 milliarder kroner per år, og så forventes det at arbeidstilbudet øker marginalt, slik at man får igjen 0,9 milliarder i økt skatt. Netto er kostnaden dermed anslått til 17 milliarder kroner. For denne summen kunne man hevet minsteytelsene for alderspensjon, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger og kvalifiseringsstønad opp til fattigdomsgrensen



(EU60), og fremdeles hatt 4 milliarder kroner til overs, viser Arbeids- og inkluderingsdepartementets beregninger (se Stortingets dokument nr. 15:1406 (2022-2023)).

Det er ikke ønskelig at mange i yrkesaktiv alder befinner seg utenfor arbeidslivet. Å jobbe kan være godt for både den psykiske og fysiske helsen, samtidig som det er bra for samfunnet. For å stimulere flere av de som i dag er utenfor arbeidslivet til å jobbe må det imidlertid settes inn andre tiltak enn å svekke ytelsene for dem som ikke jobber relativt til dem som er i jobb. Det kan være økt oppfølging, tilrettelagte arbeidsoppgaver, arbeidstreningsprogram eller lignende.

Skatteutvalgets forslag innebærer en byrdefordeling som rammer pensjonister på en uforholdsmessig måte. Vi vil i dette høringssvaret utype våre synspunkter nærmere angående forslagene til skattesatser og fradrag, merverdiavgift, forslag til ny beskatning av bolig, arveavgift, og vise hvordan det som foreslås kan slå ut samlet sett for personer som ikke lenger er i arbeid, og lever av trygd eller pensjon.

For pensjonister er det pensjonen fratrukket skatt man lever av. Når skatten på pensjon øker reduseres den disponible inntekten. Pensjonsreformen innebærer allerede en betydelig innstramming av pensjonsnivåene gjennom levealderjustering og underregulering av pensjon under utbetaling. At Skatteutvalget foreslår en videre innstramming gjennom økt skatt er en form for utvidet pensjonsreform som treffer både folketrygd og tjenestepensjon samtidig. I tillegg foreslås det økt skatt på bolig og økte avgifter, og i sum vil dette ramme pensjonister svært hardt.

Skatteutvalget presenterer sine forslag som nøytrale for statsfinansene på kort sikt, og at de vil gi økte skatteinntekter til staten på lenger sikt. Forslagene er imidlertid langt fra nøytrale når man ser hvilke grupper som får lettelser i skatten, og hvem som må betale mer skatt. De som er i jobb skal få lavere skatt, mens de som er utenfor arbeidslivet må betale en større andel av den samlede inntektsskatten. Økt merverdiavgift og skatt på bolig rammer alle, men utgjør en større andel av inntekten til dem med lav pensjon. Det har uheldige fordelingsvirkninger. Utvalget foreslår kompenserende tiltak som økt barnetrygd bostøtte og studiestøtte. Dette er gode tiltak, men svært få pensjonister drar nytte av dette. Kun om lag 14 000 (1,4 %) av over 1 million pensjonister mottar bostøtte. Barnetrygd og studiestøtte er mindre relevant.

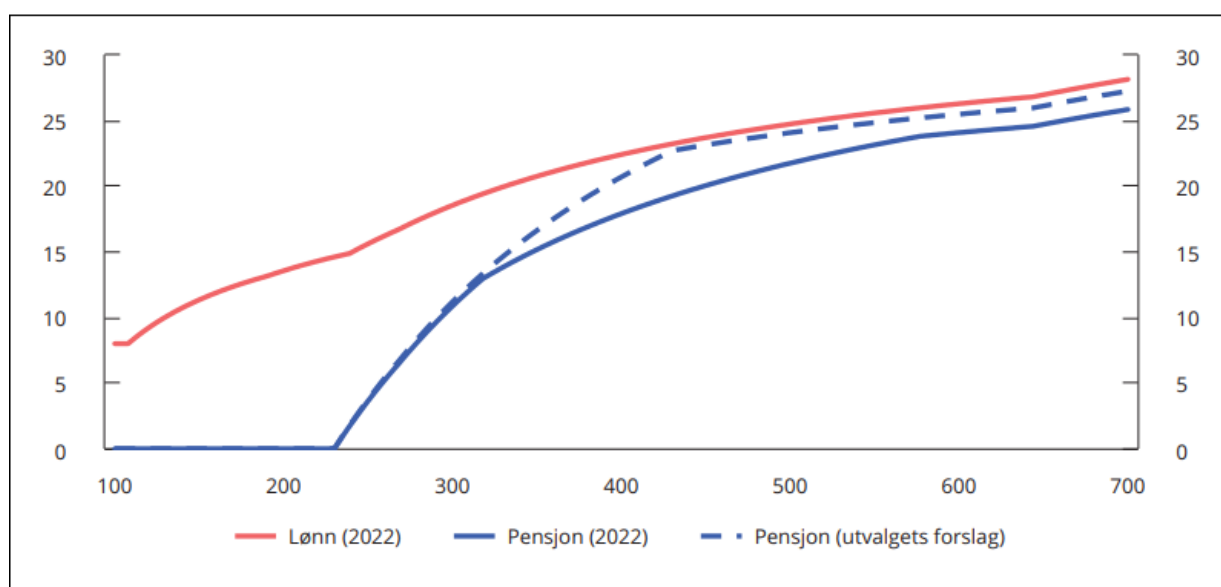
For dem som allerede er pensjonister i dag, eller har kort tid igjen til pensjonsalder vil forslagene fra skatteutvalget slå hardt ut, og det er små eller ingen muligheter for å tilpasse seg det økte skattenivået. For personer med en lenger horisont er det mulig å se skattesystemet i et livsløpsperspektiv. Som yrkesaktiv vil forslagene gi mindre skatt når du er i arbeid, og så vil du få økt skatt som pensjonist. Dette gir altså en omfordeling av livsløpsinntekten. Vi tror imidlertid at mange som er unge i dag bekymrer seg mer over at pensjonen de skal få i fremtiden vil bli for lav, enn at inntekten de har som yrkesaktiv er for lav. Pensjonsreformen gjør at mange vil få en mindre pensjon i fremtiden enn de kunne tenke seg. Dersom skattesystemet endres slik at det blir lavere skatt når man er i arbeid, og økt skatt som pensjonist, så tilsvarer det en reduksjon av den obligatoriske sparingen til pensjon. Det er ikke ønskelig. I teorien kan man selv ta et ansvar for å spare mer som yrkesaktiv til egen pensjon, dersom skatten reduseres på yrkesinntekt og øker på pensjonsinntekt, men i realiteten er de færreste i stand til å planlegge og spare til pensjonstilværelsen på egen hånd. Det er derfor vi har en folketrygd



som omfatter alle, samt obligatorisk tjenstepensjon. Fordelen med obligatoriske ordninger er at alle omfattes, og man reduserer faren for uheldige virkninger for dem som av ulike grunner ikke klarer å prioritere pensjonssparing på egen hånd.

### Hvilke pensjoner får økt skatt?

Skatteutvalget fremstiller det som at deres forslag gjelder økt skatt på «høye» pensjoner. Det stemmer ikke. Forslagene vil ramme helt ordinære pensjoner på mellom 300 000 og 400 000 kroner. Det er kun pensjoner under 240 000 kroner (i 2023), som er så lave at de ikke havner i skatteposisjon som ikke får økt skatt. Dersom man har en inntekt som overstiger innslagspunktet hvor man må betale skatt, så vil inntektsskatten øke med utvalgets forslag, som det fremgår av den stiplede linjen i figur 6.15.



Figur 6.15 Andel skatt på lønn og pensjon ved ulike inntektsnivåer<sup>1</sup>. 2022-regler og utvalgets forslag for pensjon<sup>2</sup>. Tusen kroner og prosent

<sup>1</sup> Det er forutsatt at skattyterne kun har henholdsvis lønn og pensjon og ikke har fradrag utover standard fradrag.

<sup>2</sup> Følgende endringer er medregnet: Nedtrappingssatsen for pensjonsskattefradraget i trinn 2 økes til 16,7 pst., trygdeavgiften på pensjon økes med 1,4 prosentenheter, og maksimalt pensjonsskattefradrag økes med 3 220 kroner.

Kilde: Utvalget.

Forskjellene i inntektsskatten med utvalgets forslag er riktignok ikke så store for pensjoner opptil 332 000 kroner. Der endres nedtrappingen av det særskilte skattefradraget for pensjonister sammenlignet med dagens regler. Skattefradraget foreslås nedtrappet slik at en pensjon over 436 000 kroner i 2023 ikke vil få noe av det særskilte skattefradraget. Med dagens regler gis det fradrag for pensjoner opptil om lag 568 000 kroner.

For pensjoner over 436 000 kroner vil utvalgets forslag gi en skatt på pensjon som er svært nær skatt på en tilsvarende lønnsinntekt.



### Hvordan blir utslagene for en lønnstaker og en pensjonist?

**Lønnstaker:**  
600 000 kroner i lønn

Trygdeavgift: -1,0 prosentpoeng	- 6 000 kroner i skatt
Arbeidsfradrag:	- 8 800 kroner i skatt

**Pensjonist:**  
396 000 kroner i pensjon  
(66% av lønn)

Trygdeavgift: +1,4 prosentpoeng	+ 5 550 kroner i skatt
Pensjonsskattefradrag:	+ 3 650 kroner i skatt

Redusert skatt: **+14 800 kroner**



Økt skatt: **- 9 200 kroner**



En lønnstaker med 600 000 kroner i lønn vil i 2023 betale 153 117 kroner i skatt på inntekten isolert sett, uten annet enn standard fradrag. Med utvalgets forslag ville skatten blitt redusert til 138 317 kroner. Det er en reduksjon på 14 800 kroner, hvorav 6 000 kroner skyldes redusert trygdeavgift og 8 800 kroner skyldes innføringen av et nytt arbeidsfradrag.

For en pensjonist vil imidlertid skatten øke. En tidligere offentlig ansatt med 600 000 kroner i årslønn kan med full tjenestetid få en pensjon på 66 prosent av lønnsnivået, det vil si 396 000 kroner i pensjon. Med en slik pensjon vil skatten øke med 9 200 kroner, hvorav 5 550 kroner skyldes økt trygdeavgift, mens 3 650 kroner skyldes en raskere nedtrapping av det særskilte skattefradraget for pensjonister enn etter dagens regler.

Den totale endringen i skatt mellom lønnstakeren og pensjonisten i dette eksempelet blir 24 000 kroner i året.

### Redusert kompensasjonsgrad

Det er et mål at man i overgangen fra yrkesaktiv til pensjonist skal kunne opprettholde en tilvakt levestandard. Det er en av årsakene til at gjerne beregner den såkalte kompensasjonsgraden, som viser hvor stor pensjonen er målt som andel av tidligere lønn. Dersom man for eksempel har en pensjon på 396 000 kroner, og tidligere hadde en inntekt på 600 000 kroner i året, så er kompensasjonsgraden 66 prosent, før skatt. Skattesystemet er innrettet slik at det er noe lempeligere skatteregler for pensjonsinntekt enn lønnsinntekt, nettopp for å dempe overgangen fra å ha en høyere lønnsinntekt til en lavere pensjonsinntekt, og for å gi en noe høyere kompensasjonsgrad etter skatt enn før skatt.

Med skattereglene for 2023 vil kompensasjonsgraden i eksempelet ovenfor være 66 prosent før skatt, og 73,7 prosent etter skatt. Skattesystemet bidrar derfor til å utjevne inntektsnedgangen noe. Med skatteutvalgets forslag vil kompensasjonsgraden etter skatt reduseres til 69,2 prosent. Merk at dette er en effekt av forslagene om endret inntektsskatt, og ikke de andre foreslåtte skatteøkningene på bolig



og økt merverdiavgift som gir ytterligere innstramminger av pensjonistenes disponible inntekt. Oppsummert vil utvalgets forslag gi et større fall i inntekt ved overgangen fra å være yrkesaktiv til å bli pensjonist, og deretter en vedvarende lavere inntekt.

### **Sliterproblematikk – skattefradrag foreslås først fra 67 år**

Det særskilte skattefradraget for pensjonister gir i dag maksimalt 32 825 kroner i redusert skatt. Dette nedtrappes imidlertid dersom du har en pensjon som overstiger 219 950 kroner i året. Fradraget foreslås økt til 36 045 kroner, men med en raskere nedtrapping, og at det først skal gis fra fylte 67 år, mot 62 år i dag.

For en typisk «sliter» som ønsker å gå av tidlig med pensjon, for eksempel folketrygd og AFP fra 62 år, vil dette forslaget slå svært hardt ut. Med en tenkt pensjon før skatt på 260 000 kroner i året vil det med 2023-skatteregler trekkes 8 884 kroner i skatt. Med utvalgets foreslåtte regler vil skatten øke til 38 661 kroner, det vil si nesten 30 000 kroner i økt årlig skatt mellom 62 år og frem til 67 år/normert pensjonsalder. Det er en betydelig reduksjon av kjøpekraften på om lag 12 prosent.

Vi mener retten til skattefradrag fremdeles må følge den nedre aldersgrensen for pensjonsuttak i folketrygden.

### **Nei til økt merverdiavgift på mat og drikke**

Skatteutvalget foreslår at alle varer og tjenester skal ilegges 25 prosent merverdiavgift. Pensjonistforbundet støtter ikke dette forslaget.

Forslaget vil blant annet innebære økt merverdiavgift på matvarene vi kjøper på butikken, som i dag har 15 prosent merverdiavgift. Pensjonistforbundet er mot avgiftsøkninger av denne typen. Det har en dårlig fordelingseffekt da de med lavest inntekt betaler en større andel av inntekten i avgifter. Utvalget gjør et poeng av at de rikeste bruker mer penger på mat, og dermed får større fordeler av at merverdiavgiftssatsen er redusert. Vi mener det er et mindre problem at rike får lav merverdiavgift på indrefiletene enn at personer med lav inntekt må betale en høyere pris for melk og brød. I sum er ulempene ved økt merverdiavgift på mat og drikke større enn fordelene.

Ifølge SIFOs referansebudsjett (per august 2022) bruker en pensjonist om lag 3 500 kroner i måneden på mat. Økt merverdiavgift fra 15 til 25 prosent vil gi 304 kroner i økte matkostnader per måned, eller 3 650 kroner i året.

Avgiftsøkningen rammer dem med lavest inntekt mest. Det er en regressiv skatt. Det innebærer at en minstepensjonist vil måtte betale en større andel av inntekten sin på de økte avgiftene enn hva en person med høyere inntekt, men samme matbudsjett vil gjøre.



### Skatt på fordelten av å bo i egen bolig

Skatteutvalget foreslår å innføre en ny skatt på eierens nytte av å bo i egen bolig. Utgangspunktet er at boligen potensielt kunne vært utleid, og at man da ville måtte betale skatt av leieinntektene. Det leieren betaler for er nytten av å bo i boligen. Når man bruker boligen selv mottar man nytten som det å bo i boligen gir, og det bør man altså ifølge utvalget betale skatt av.

Utvalget mener at startnivået for innføring av den nye boligskatten bør tilsvare en skattesats på 22 prosent av 1 prosent av markedsverdien på boligen. På sikt mener utvalget at skattegrunnlaget bør vurderes økt til et nivå som tilsvarer boligens netto beregnede leieinntekter. Altså hva man kunne fått i leieinntekter, fratrukket kostnader eieren har til eie og drift av eiendommen.

*Ettersom forslaget innebærer en forsiktig skattelegging av boligkapitalen, mener utvalgets flertall at skatten kan innføres i tillegg til dagens kommunale eiendomsskatt.*

Nedenfor følger en tabell som illustrerer kostnaden av den foreslåtte skatten. Som eksempler er det også vist nivået på dagens eiendomsskatt i Oslo og Bergen.

Markedsverdi, millioner kroner:	Ny skatt på bolig:	Dagens eiendomsskatt, Oslo	Dagens eiendomsskatt, Bergen
2	4 400 kroner	0 kroner	1 680 kroner
4	8 800 kroner	0 kroner	5 600 kroner
6	13 200 kroner	600 kroner	9 520 kroner
8	17 600 kroner	4 800 kroner	13 440 kroner
10	22 000 kroner	9 000 kroner	17 360 kroner
12	26 400 kroner	13 200 kroner	21 280 kroner
16	35 200 kroner	21 600 kroner	29 120 kroner

Som det kommer frem av tabellen, vil en bolig med 8 millioner kroner i markedsverdi få en økt skatt på 17 600 kroner i året. Det kommer i tillegg til 4 800 kroner i eiendomsskatt i Oslo, og 13 440 kroner i Bergen. Samlet skatt på boligen blir 22 400 kroner i Oslo og 31 000 kroner i Bergen.

En slik skatteøkning vil ramme alle pensjonister. De som eier egen bolig rammes åpenbart, men det er rimelig å anta at de som leier bolig også vil få økte leiekostnader som følge av dette. Pensjonister med relativt lav inntekt bosatt i områder hvor det har vært høy boligprisvekst vil kunne rammes hardt av en slik skatteøkning. Forslaget vil også ramme aleneboende spesielt, og særlig kvinnelige enker. Det er fordi kvinner ofte lever lenger enn menn, og i et parforhold er ofte kvinnen også noen år yngre. Kvinner har også lavere gjennomsnittlig pensjon enn menn. Vi er redd for at flere vil bli nødt til å selge boligen de har bodd i store deler av livet, og som det kan være både trygghet og mye følelser knyttet til. Det er



ikke bra dersom skattesystemet tvinger eldre til å flytte fra hus og hjem. Pensjonistforbundet støtter derfor ikke forslaget om økt skatt på bolig.

### Formuesskatt

Skatteutvalget foreslår å redusere formuesskatten samlet sett, men det betyr ikke at alle får lavere formuesskatt. Vi er bekymret for fordelingsvirkningene, som kan ramme aleneboende pensjonister hardest. Utvalget ønsker at alle verdsettelsesrabatter fjernes, slik at alle formuesobjekter verdsettes til 100 prosent av beregnet markedsverdi. Det vil innebære en stor endring i verdsettelsen av primærboligen som i dag er på kun 25 prosent av beregnet markedsverdi. Mange eldre har en stor andel av formuen nettopp i huset de bor i.

	Dagens formuesskatt	Utvalgets forslag
Bunnfradrag enslig:	1 700 000 kr	6 400 000 kr
Bunnfradrag ektepar:	3 400 000 kr	12 800 000 kr
Sats: (inntil 20 mill. kr)	1 %	0,5 %
Sats: (over 20 mill. kr)	1,1 %	0,85 %
Primærbolig verdsettelse:	25 %	100 %
Primærbolig over 10 mill:	70 %	100 %

Dagens formuesskatt har et bunnfradrag på 1,7 millioner kroner for aleneboende, og 3,4 millioner kroner for ektepar. Satsen er i dag på 1 prosent av formuesverdien, inntil 20 millioner kroner. Primærbolig under 10 millioner kroner verdsettes til 25 prosent av markedsverdi, mens primærboligens verdi som overstiger 10 millioner kroner verdsettes til 70 prosent av markedsverdi.

Utvalget foreslår å øke bunnfradraget til 6,4 millioner kroner for aleneboende, og 12,8 millioner kroner for ektepar. Satsen foreslås redusert til 0,5 prosent. Samtidig skal alle eiendeler verdsettes fullt ut til markedspris. Det vil si at primærbolig verdsettes til 100 prosent av markedsverdien.

Markedsverdi primærbolig:	Dagens formuesskatt (2023)	Foreslått formuesskatt
2 000 000	0	0
4 000 000	0	0
6 000 000	3 000	500
7 000 000	5 500	5 500
8 000 000	8 000	10 500
10 000 000	13 000	20 500
12 000 000	27 000	30 500
13 750 000	39 250	39 250



14 000 000	41 000	40 500
16 000 000	55 000	50 500
20 000 000	83 000	70 500

\*Forutsetter enslig person med 500 000 kroner i annen skattbar formue

For en enslig pensjonist med en primærbolig med markedsverdi som overstiger 7 millioner kroner, og inntil 13,75 millioner kroner vil den foreslåtte formuesskatten være høyere enn dagens formuesskatt. Det er forutsatt 500 000 kroner i annen formue, og ingen gjeld.

### Foreslått boligskatt og formuesskatt kan gi skattesmell når ektefellen dør

For pensjonister med samboer eller ektefelle kan det være en krevende økonomisk overgang når den ene ektefellen faller fra. De økonomiske vanskelighetene forverres som følge av at pensjonsreformen har tatt pensjonssystemet i en mer individualisert retning. I det nye pensjonssystemet som gjelder delvis for alle født i 1954 og senere gis det i utgangspunktet ikke noen økt pensjon dersom ektefellen dør, med mindre man er omfattet av minsteytelsen, *garantipensjon*.

Etter de gamle pensjonsreglene får man økt grunnpensjon når ektefelle/samboer dør. Man kan også «arve» deler av tilleggspensjonen til den avdøde ektefellen, gjennom såkalt gjenlevendetillegg. Siden dette er fjernet i det nye pensjonsregelverket vil på sikt flere personer kunne havne i en økonomisk sårbar situasjon når ektefellen faller fra, da man ikke vil få noe økt pensjon fra folketrygden.

Skatteutvalgets forslag til ny boligskatt, samt innretning på formuesskatten vil kunne bidra til å forsterke de økonomiske vanskelighetene når ektefellen faller fra.

**Eksempel:** Et ektepar eier en primærbolig med en beregnet markedsverdi på 12 millioner kroner. De har null gjeld, og 500 000 kroner i samlet annen formue.

	Skatt som ektepar (skatt per person)	Skatt som etterlatt
Dagens formuesskatt:	5 000 kr	27 000 kr
Foreslått formuesskatt og ny skatt på bolig:	0 kr i formuesskatt, + 13 200 kr i boligskatt <b>Sum: 13 200 kr</b>	30 500 kr i formuesskatt +26 400 kr i boligskatt: <b>Sum: 56 900 kr</b>

Med dagens formuesskatt vil ekteparet betale 5 000 kroner i skatt per person. Med dagens skattesystem øker skatten for den som blir etterlatt, som følge av at bunnfradraget på formuen halveres når ektefellen dør. I eksempelet ovenfor vil formuesskatten øke til 27 000 kroner når den ene ektefellen dør, og det må den gjenlevende betale selv.

Med utvalgets foreslåtte formuesskattesatser vil ekteparet i eksempelet ikke betale noe formuesskatt så lenge begge er i live, da bunnfradraget på 12,6 millioner overstiger formuen på 12,5 millioner. Utvalget foreslår imidlertid en ny skatt på bolig, som utgjør 13 200 kroner per person. Skatten på





primærboligen blir altså betydelig høyere enn dagens formuesskatt, som er 5 000 kroner per person. Dersom den ene ektefellen dør vil den gjenlevende måtte betale hele boligskatten på 26 400 kroner selv, og i tillegg vil formuesskatten øke fra 0 kroner til 30 500 kroner, som følge av at bunnfradraget halveres når den ene ektefellen dør. Samlet blir skatten på boligen til den som blir etterlatt mer enn dobbelt så høy som med dagens skatteregler.

### Samlet virkning for pensjonist av Skatteutvalgets forslag

Nedenfor følger et eksempel på virkningene av Skatteutvalgets foreslåtte skatteregler, sammenlignet med skattereglene i 2023:

#### Forutsetninger:

Fulltids pensjonist

Sivilstand: Enslig

Årlig pensjon, før skatt: 396 000 kroner

Markedsverdi primærbolig: 8 millioner kroner

Annen formue: 500 000 kroner (ingen gjeld)

Økt skatt på pensjonsinntekt:	9 200 kroner
Ny boligskatt:	17 600 kroner
Økt mva på mat og drikke:	3 650 kroner
Økt formuesskatt:	2 500 kroner
<b>Sum årlig skatteøkning:</b>	<b>32 950 kroner i året</b>

Den foreslåtte skatteøkningen vil innebære en vesentlig reduksjon av kjøpekraften til pensjonister. Dersom man skulle kompensert for skatteøkningen gjennom økt pensjonssparing ville det vært nødvendig å spare nær 1,2 millioner kroner, gitt en forventet levealder på 20 år etter pensjonsuttak, og gitt at pensjonen skattes som øvrig pensjonsinntekt.

I eksempelet måtte personen ha økt sin brutto årlige pensjonsinntekt med 58 650 kroner, før skatt, for å få 32 950 kroner i økt utbetaling etter skatt.

Å spare 1,2 millioner kroner ekstra til pensjonsalder er umulig for dem som allerede er pensjonister i dag, eller har få år igjen til pensjonsalder. Selv for personer med flere tiår igjen til pensjonsalder vil det kreve en betydelig ekstra sparing.

**Eksempel:** En 40 år gammel person med 600 000 kroner i lønn må spare om lag 26 500 kroner i året frem til 67 år for å oppnå en forventet pensjonsbeholdning på 1,2 millioner kroner. Det tilsvarer en sparing på 4,4 prosent av brutto lønn. Det er forutsatt sparing i aksjefond med en realavkastning på 3,75 prosent utover lønnsvekst/prisvekst, i tråd med bransjestandarden for avkastningsforventninger blant pensjonsleverandører. Sparingen som er nødvendig for å kompensere for skatteøkningene er over dobbelt så stor som dagens obligatoriske tjenstepensjon (OTP) på 2 prosent. Har man OTP i dag måtte pensjonssparingen ha økt fra 2 prosent til 6,4 prosent for å kompensere for de foreslåtte skatteøkningene.

#### Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.  
0130 Oslo

#### Besøksadresse:

Torggata 15

pf@pensjonistforbundet.no  
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70  
Faks: 22 34 87 83

Bankgiro: 9001.05.50202  
Org.nr.: 970 323 910



## Arveavgift

Arveavgiften ble avskaffet i 2014. Skatteutvalgets flertall foreslår å gjeninnføre en arveavgift, som de ønsker å kalle *arveskatt*. De foreslår i likhet med verdsettelsen i formuesskatten at grunnlaget for beregningen bør være markedsverdien av arvede eiendeler med fradrag for gjeld, uten noen verdsettelsesrabatter.

Flertallet i utvalget foreslår ulike regler for nærmeste arving etter loven og andre arvinger. Andre arvinger har noe høyere sats enn nærmeste arvinger. Innslagspunktet for arveskatt foreslås til 2 millioner kroner, med en høyere sats for det som overstiger 3,5 millioner kroner:

	Millioner kroner 2,0 – 3,5	Millioner kroner 3,5 ->
Nærmeste arvinger	6 prosent	15 prosent
Andre arvinger	8 prosent	22 prosent

Eksempel, arv på 5 millioner kroner:

	Millioner kroner 2,0 – 3,5	Millioner kroner 3,5 ->	Sum arveskatt
Nærmeste arvinger	90 000 kr	225 000 kr	315 000 kr
Andre arvinger	8 prosent	22 prosent	450 000 kr

Pensjonistforbundet ønsker ikke arveskatt, og ønsker heller at formuesskatten benyttes som middel for at personer med store formuer skal bidra til fellesskapet. Årsaken er at arveskatt kan skape vanskelige økonomiske situasjoner for personer med helt ordinære inntekter som arver for eksempel hus, hytte eller næringsvirksomhet. Da risikerer man at eiendeler som har vært i familiens eie i lang tid må selges. Mange pensjonister ønsker at formuen skal overføres til neste generasjoner av barn og barnebarn. En arveskatt vil redusere verdien av å spare, og gjør det mindre verdifullt å etterlate seg arv. Det vil også kunne gi økte bekymringer over hvorvidt fremtidige arvinger vil være i stand til å overta og ivareta det som arves.



## Avslutning

Vi har vist at forslagene fra skatteutvalget i sum har store negative økonomiske konsekvenser for pensjonister og trygdede. Vi mener eventuelle endringer i skattesystemet bør ha rimelige fordelingsvirkninger, der enkeltgrupper ikke rammes betydelig hardere enn andre. Vi er derfor sterkt uenig i forslagene fra Skatteutvalget, som legger opp til å øke de relative inntektsforskjellene mellom lønnstakere, og pensjonister og trygdede.

Vennlig hilsen  
For Pensjonistforbundet

Arne Halaas  
Generalsekretær

Sindre Farstad  
Seniorrådgiver